

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. Vierou Žembovou, advokátkou so sídlom v Brezne, Československej armády 5, proti žalovanej **Z.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. Miroslavom Medved'om, advokátom so sídlom v Čiernom Balogu, Medved'ovo 1441, **o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 2C 105/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. septembra 2012 sp. zn. 13Co 160/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovanej **o d m i e t a**.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Brezno rozsudkom z 13. marca 2012 č. k. 2C 105/2009-168 zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania k nehnuteľnostiam tak, že jednoizbový byt spolu s ideálnym spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a zastavaných plochách a nádvoriach prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej a uložil jej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 9 150 eur do troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Vychádzal zo zistenia, že účastníci nadobudli podielové spoluvlastníctvo k predmetnému bytu na základe nevyvrátiteľnej právnej domnienky podielového spoluvlastníctva účastníkov konania ako bývalých manželov s rovnosťou podielov, v dôsledku márneho uplynutia trojročnej lehoty na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov dohodou, resp. rozhodnutím súdu v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). K dôvodom hodným osobitného zreteľa (ich existencia bola tvrdená žalovanou), pre ktoré by súd nemusel zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo uviedol, že v zmysle súdnej praxe takýmito dôvodmi môžu byť

najmä okolnosti prevažne subjektívneho charakteru na strane tak žalobcu, ako aj žalovanej, najmä ich zdravotný stav, vek, sociálna situácia, stav ich odkázanosti na bývanie v spornej nehnuteľnosti, nedostatok možností uspokojiť svoje bytové potreby inde, osobné väzby na nehnuteľnosť; prípadne skutočnosť, že na strane účastníka ide o vyriešenie užívacích vzťahov, pričom otázka zániku spoluvlastníctva nemá pre neho prioritu alebo vec má záujem predať. Prihliadol preto na dôležitosť jednotlivých záujmov účastníkov a celkovú povahu prejednávanej veci. Na strane žalobcu vzal do úvahy jeho postavenie invalidného dôchodcu, ako aj skutočnosť, že k právoplatnému rozvodu manželstva účastníkov došlo v roku 2003, že od novembra 2002 nehnuteľnosť neužíva a od žalovanej za toto celé obdobie žiadnu náhradu za neužívanie nehnuteľnosti nedostal. Na strane žalovanej síce zistil, že je osobou v hmotnej núdzi a stará sa o tri maloleté deti (jedno z nich pochádza z manželstva účastníkov), zohľadnil však, že ostáva vo vzťahu k vyporiadaniu spoluvlastníctva dlhodobo nečinná (nepokúsila sa obstarat' si iné vhodné bývanie, aktívne získať zamestnanie a mať vlastný príjem, neurobila žiaden úkon k prípadnej dohode o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva, ostáva nečinná aj voči otcovi jej ďalších dvoch detí, ktorému bolo určené výživné v sume 3,34 eur na každé z detí, vhodnosť bývania vníma len zo subjektívneho pohľadu bez zohľadnenia potrieb žalobcu, ktorý nehnuteľnosť dlhodobo neužíva, nemá z nej žiaden prospech). Vychádzajúc z uvedených skutočností dospel k záveru, že v danej veci nie sú naplnené dôvody hodné osobitného zreteľa predpokladané ustanovením § 142 ods. 2 OZ. Pri vyporiadaní spoluvlastníctva vzal za základ svojho rozhodnutia obsah znaleckého posudku, podľa ktorého reálne rozdelenie nehnuteľnosti nie je možné a nariadenie predaja a rozdelenie výťažku bytovú otázku žalovanej nerieši. Keďže žalobca má svoju bytovú otázku vyriešenú, prikázal nehnuteľnosť do vlastníctva žalovanej za primeranú náhradu, ktorej výšku ustálil sumou 9 150 eur ako jednej polovice hodnoty nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom. Splatnosť uvedenej sumy určil s prihliadnutím na sociálnu situáciu žalovanej na tri mesiace od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací na odvolanie žalovanej rozsudkom z 18. septembra 2012 sp. zn. 13Co 160/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, keď mal za to, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a tento správne právne posúdil. Stotožnil sa v celom rozsahu aj s odôvodnením jeho rozsudku. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia, najmä v otázke (ne)existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré súd nemusí podielové spoluvlastníctvo k veci zrušiť

a vyporiadať uviedol, že nikoho nemožno nútiť, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu a teda platí, že každý spoluvlastník má právo „vystúpiť“ zo spoluvlastníctva k spoločnej veci (ne byť spoluvlastníkom) a toto jeho právo nemôže nikto obmedziť. Dôvody hodné osobitného zreteľa musia podľa odvolacieho súdu spočívať v okolnostiach takej povahy, že pri nich záujem odporcu ponechať spoluvlastnícky stav nezmenený, sa v porovnaní so záujmom navrhovateľa zrušiť podielové spoluvlastníctvo ukáže ako významnejší a prednejší. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalobca nie je odkázaný na bývanie v spoločnom byte (od roku 2002 ho neužíva), spoločný byt dlhodobo užíva žalovaná spolu s maloletými deťmi, ktorá vzhľadom na vek je schopná zabezpečiť si prostriedky na vyplatenie žalobcu za jeho spoluvlastnícky podiel. Za tejto situácie podľa odvolacieho súdu, nie je možné žalobcu naďalej nútiť, aby zostal v spoluvlastníctve k spoločnej veci spolu so žalovanou. Jeho záujem zrušiť podielové spoluvlastníctvo, v porovnaní so záujmom žalovanej, považoval preto za prednejší. Rovnako ako súd prvého stupňa mal za to, že v prejednávannej veci nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa predpokladané ustanovením § 142 ods. 2 OZ. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalovaná. Navrhla ho spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. videla v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, keď mala za to, že odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami uvedenými v jej odvolaní, ktoré sa týkali jej zložitej finančnej situácii, jej práva na bývanie s tým, že byt, ktorý je predmetom sporu, je jedinou možnosťou jej bývania spolu s maloletými deťmi, ochrany záujmov maloletých detí, ktoré byt spolu s ňou užívajú. Dovolanie odôvodnila tiež tým, že konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalovanej odmietnuť, pretože z procesného hľadiska proti napadnutému rozsudku nie je prípustné dovolanie a ani nie sú dané žiadne vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), najskôr skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu,

ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, pričom zistil, že dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 238 O.s.p. a § 237 O.s.p.

Dovoláním žalovanej napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie žalovanej preto podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania žalovanej v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a ani v konaní nevyšli najavo.

S prihliadnutím na obsah dovolania dovolací súd sa osobitne zameril na to, či v danom prípade pre nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu (ne)bola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých svojich rozhodnutiach zaujal stanovisko, že aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia treba považovať za vadu, ktorá zakladá prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2008 sp. zn. 4 Cdo 25/2007). Povinnosť súdu rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť, je totiž odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vyporiadava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Pokiaľ dovolateľka namietala nedostatky dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spočívajúce v tom, že odvolací súd sa nevyporiadal s odvolacími námietkami obsiahnutými v odvolaní zo 16. apríla 2012, dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá (nemusí) odpovedať

na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07). Ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., dáva odvolaciemu súdu možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Tá je podmienená stotožnením sa so skutkovými aj právnymi dôvodmi rozhodnutia prvostupňového súdu v plnom rozsahu. V takomto prípade je postačujúce v odôvodnení skonštatovať správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, výsledky vykonaného dokazovania, stanoviská účastníkov konania k prejednáwanej veci a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Podrobne sa venoval otázke dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré súd nemusí zrušiť a vyporiadať spoluvlastníctvo prikázaním veci za náhradu podľa ustanovenia § 142 ods. 2 OZ. Uviedol, ktoré okolnosti súdna prax považuje vo všeobecnosti za dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré okolnosti v danej veci považoval za rozhodujúce a za preukázané na strane žalobcu a na strane žalovanej. Osobitne vysvetlil svoje úvahy (aj vo väzbe na záujmy žalobcu), ktoré ho viedli k tomu, že hoci žalovaná je osobou sociálne odkázanou a stará sa o tri maloleté deti, túto jej situáciu neuznal za dôvody hodné osobitného zreteľa predpokladané ustanovením § 142 ods. 2 OZ. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so závermi prvostupňového súdu, pričom na zdôraznenie správnosti najmä v otázke dôvodov hodných osobitného zreteľa, doplnil ďalšie dôvody. Osobitne tiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami žalovanej uvedenými v odvolaní. Jeho postup bol teda v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. umožňujúcim odvolaciemu súdu odkázať na dôvody obsiahnuté v prvostupňovom rozhodnutí, ak sa s nimi plne stotožňuje. Podľa dovolacieho súdu aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku

odvolacieho súdu v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku súdu prvého stupňa ako celok splňa parametre zákonného odôvodnenia. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv žalovanej. Žalovaná preto neopodstatnene namietala, že odvolací súd jej svojim vyššie uvedeným postupom odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V súvislosti s námietkou dovolateľky, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci treba uviesť, že tieto vady sú relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladajú (súčasne) aj prípustnosť dovolania.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej žalovanou (§ 237 písm. f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť rozhodnutia krajského súdu.

Dovolací súd nepriznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, ktoré pozostávali z odmeny jeho právnej zástupkyne za prevzatie a prípravu zastúpenia a vyjadrenie k dovolaniu, nakoľko ich nepovažoval, vzhľadom na neprípustnosť dovolania, za trovy potrebné na účelné bránenie práva (§ 142 ods. 1 v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. augusta 2014

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Pudmarčíková